

Fullmäktige 20.04.2026

Motion om en välfärdsplan för djur i Esbo

Beredning och upplysningar:
Nevas Mari
Lähteenmäki Tia
fornamn.efternamn@esbo.fi
Telefon 09 816 21

Förslag

Föredragande
Stadsstyrelsen

Fullmäktige antecknar redogörelsen för kännedom som svar på ledamöterna Elina Rodriguez, Elina Saarentaus och Minna Nurminens m.fl. motion 15.9.2025 om en välfärdsplan för djur i Esbo och konstaterar att motionen är slutbehandlad.

Behandling

Beslut

Redogörelse

Motionen

Elina Rodriguez, Elina Saarentaus och Minna Nurminen samt 19 andra ledamöter lämnade 15.9.2026 en motion om en välfärdsplan för djur i Esbo:

”Esbo stads verksamhet påverkar på många sätt djuren och i Esbo bor det även många andra arter. Enligt lagen ska djuren behandlas väl, och djurens välfärd är ett viktigt värde för människorna. Dessutom är det viktigt för djuren att deras välfärd och intressen på ett bredare plan beaktas i stadens beslutsfattande och i verksamheten. Det är också viktigt att beakta verksamhetens indirekta konsekvenser för djuren, till exempel vid upphandling, byggande och skötsel av grönområden. Staden behöver utveckla samordningen av djurens välfärd och bedömningen av konsekvenser.

Staden behöver en välfärdsplan för djur som gör det möjligt att bättre beakta olika arters behov och främja djurens välfärd och rättigheter. Planen skulle omfatta frågor som gäller både produktionsdjur och sällskapsdjur, och den skulle innehålla tydliga mätare och uppföljningsmekanismer. I planen fastställs hur staden genom åtgärder främjar djurens välfärd. Staden utvecklar dessutom metoder för bedömning av konsekvenserna för djurens välfärd. Vi undertecknade föreslår att Esbo stad utarbetar en välfärdsplan för djur med riktlinjer om åtgärder för att främja saken.”

Svar på motionen

Rollen för serviceenheten för veterinärvård vid trygandet av djurens välfärd

Esbo stad främjar för närvarande djurens välfärd på många olika sätt utifrån den befintliga planen för veterinärvård. Esboregionens miljö- och hälsoskydd svarar i enlighet med miljö- och hälsoskyddets samarbetsavtal för lagstadgade veterinärvårdsuppgifter i Esbo, Grankulla och Kyrkslätt. Verksamhetsområdet omfattar cirka 374 000 invånare, utifrån vilket antalet sällskapsdjur beräknas uppgå till 48 000. Inom området har det registrerats cirka 700 platser för produktionsdjur.

Inom veterinärvården utarbetas en lagstadgad årlig plan som en del av miljö- och hälsoskyddets tillsynsplan. Planen gäller i första hand alla husdjur. I planen beskrivs bland annat veterinärvårdens resurser och hur de fördelas, det uppskattade antalet sällskapsdjur och nyttodjur i området, en uppskattning av anmälningspliktig djurskydds- och djursjukdomstillsyn samt planmässig djurskyddstillsyn. I planen beskrivs dessutom verksamhetsmodellerna i olika situationer som gäller tillsynen över djursjukdomar.

De uppgifter som enligt veterinärvårdslagen ankommer på kommunen sköts av två stadsveterinärer och två tillsynsveterinären, som assisteras av en klinikdjurskötare. Stadsveterinärernas arbetstid indelas i tillsynsarbete (50 procent) och arbete på en praktik (50 procent). Tillsynen inom veterinärvården grundar sig på lagstiftning och tillsynen riktas i djurskyddsfall utgående från hur brådskande de är. Tillsynsmyndigheten har rätt att utföra en inspektion, om det finns skäl att misstänka att djuret hålls eller behandlas i strid med bestämmelserna om djurens välfärd. Dessutom har tillsynsmyndigheten rätt att utan misstanke utföra inspektioner på de objekt som listas i 78 § i djurskyddslagen. Om det vid djurskyddsbesöket upptäcks verksamhet som strider mot lagstiftningen, ges djurets innehavare uppmaningar eller förelägganden för att korrigera situationen. Som brådskande åtgärd kan ett djur vid behov också omhändertas och skötas någon annanstans. I tillsynsenhetens område utförs årligen närmare 500 djurskyddsinspektioner eller försök till inspektioner. Vid cirka 30 procent av inspektionsbesöken fattas också myndighetsbeslut.

I anslutning till tillsynen över djursjukdomar utför stadsveterinärerna exportkontroller av hästar samt export- och importkontroller av sällskapsdjur. Under de senaste åren har antalet exportkontroller av både hästar och sällskapsdjur ökat och är nu cirka 270 stycken per år. Stadsveterinärerna utreder också olaglig import av djur i samarbete med bland annat Livsmedelsverket och polisen. Antalet fall har varit cirka 10 stycken per år.

Hälso- och sjukvård av djur sköts av stadsveterinärerna, och för arbetet krävs en resurs på ett årsverke. Smådjur erbjuds grundläggande veterinärtjänster på en gemensam mottagning där även en klinikdjurskötare arbetar. Skötseln av produktionsdjur genomförs i första hand som gårdsbesök, som uppgår till cirka 20 besök per år. Cirka hälften av praktikveterinärens arbetstid går åt till brådskande veterinärtjänster.

Förteckningen över veterinärtjänster som är nödvändiga för djurs hälsa och välfärd samt folkhälsan i 8 § i veterinärvårdslagen (2085/2023) fastställer den maximala omfattningen av det kommunala ansvaret för att ordna veterinärtjänster. Miljö- och byggnadsnämnden i Esbo har genom sitt beslut inkluderat alla tjänster enligt 8 § i organiseringsansvaret och på så sätt säkerställt att lagstadgade tjänster finns att tillgå i alla situationer, också under exceptionella omständigheter. Jourtjänster utanför tjänstetid skaffas av Helsingfors universitet (Universitetets djursjukhus).

Med stöd av lagen om djurvälstånd (26 §, 693/2023) är kommunen dessutom skyldig att ordna tillvaratagande och förvaring av små sällskaps- och hobbydjur som påträffats lösa inom kommunen i 15 dygns tid. Hittedjur inom området levereras till huvudstadsregionens gemensamma hittedjurshus i Vik, där Helsingfors djurskyddsförening (HESY ry) enligt avtalet om köptjänster ansvarar för skötseln av djuren. Hittedjur tas om hand i minst de 15 dygn som lagen förutsätter.

Tjänsteveterinärernas personalresurser är mycket begränsade. När det gäller veterinärvården är det för närvarande inte möjligt att ta fram eller förvalta nya mätare eller mekanismer för uppföljning av produktions- och sällskapsdjurens välfärd utan att det påverkar tillsynen över djurens välfärd eller veterinärvården. När det gäller vilda djur är veterinärvårdens möjligheter att bedöma djurens välfärd knappa. Det hör till tjänsteveterinärernas uppgifter att följa upp djursjukdomssituationen och avlivning av eventuella skadade vilda djur.

Helsingfors stad har i sin strategi skrivit in ett program för djurens välfärd, som inleds våren 2026. Arbetet har ännu inte påbörjats. Vi följer med utvecklingen av programmet och samarbetar också med Helsingfors samt tar till vara eventuell god praxis. Planeringsarbetet förutsätter att tilläggsarbetskraft anlitas också i Helsingfors.

Rollen för miljövårdens serviceområde

Det är mycket svårt att mäta och övervaka de vilda djurens välfärd. Man kan tänka sig att djuren har möjlighet till välfärd när de lever i ett habitat som de är anpassade till som arter och att de i sitt naturliga habitat kan bete sig på ett sätt som är typiskt för deras art. Habitatet ska vara tillräckligt omfattande, störningsfritt och erbjuda tillräckliga resurser, bland annat föda, samt platser för skydd och förökning. Djuren ska ha möjlighet att röra sig tryggt bland annat mellan födo-, övervintrings- och förökningsplatser. Unga individer ska ha möjlighet att sprida sig till nya områden. Djurens behov, sätt att röra sig och till exempel tolerans mot störningar som orsakas av människan varierar stort mellan olika arter.

Serviceområdet för miljövård strävar efter att trygga bevarandet av de vilda djurens habitat genom att bereda nya naturskyddsområden på mark som ägs av Esbo stad och genom att erbjuda sakkunnigtjänster för beaktande av vilda djur till exempel i planlägningsprocesser och byggprojekt. Esbo stad har ett åtgärdsprogram för naturens mångfald som beretts i samarbete mellan miljövården, stadsplaneringscentralen och stadsteknikcentralen. I åtgärdsprogrammet föreslås nya naturskyddsområden som ska inrättas samt värdefulla naturobjekt som ska skyddas på andra sätt (bland annat genom stadens eget beslut, genom planläggning och genom vårdåtgärder). Bevarandet av dessa områden har ansetts vara viktigt för arterna som finns där. Projektet Åtgärder inom naturskydd omfattade också en utredning av nuläget för ekologiska korridorer. I utredningen granskades regionala och lokala korridorer samt avbrott mellan dem. Omfattande enhetliga naturområden och de ekologiska korridorerna mellan dem tryggar djurens möjligheter att röra sig från ett område till ett annat efter resurser och till exempel förökningspartner. Ju mer mångsidiga och enhetliga naturområden som bevaras i Esbo, desto bättre tryggas framtiden för de arter som förekommer här och samtidigt skyddas de mot stressfaktorer som orsakas av människan, såsom ljus- och ljudföroreningar.

För att naturen ska kunna tryggas så bra som möjligt beställer miljövården årligen olika naturutredningar. Miljövården strävar också efter att återställa och vårda försvagad natur så att naturtyperna bättre kan upprätthålla de arter som förekommer där. Dessutom deltar

miljövården bland annat i iståndsättning av vattendrag och sjöar som förbättrar förhållandena för djurarter som är beroende av vatten samt i projekt för rivning av hinder för djurens vandring.

Djurens välfärd kan försämrats förutom av förändringar i livsmiljön också av sjukdomar, parasiter, predationstryck samt konkurrens mellan eller inom arter. I allmänhet har människor ingen stor möjlighet eller orsak att påverka dem, utan de är en del av naturens verksamhet. Matning av djur (främst fåglar), till exempel av människor, kan dock leda till att sjukdomar ökar. Anvisningar om matning finns på stadens webbplats. Bestämmelser om uppsåtlig störning av djur och till exempel jakt finns i naturskyddslagen och jaktlagen. Esbo stad har möjlighet att påverka jakten på sina marker genom avtal om jaktarrende. Vid bekämpningen av invasiva arter agerar man i enlighet med Esbo stads riktlinjer för invasiva arter som uppdaterades år 2023.

I synnerhet i en växande stad påverkas de vilda djurens välfärd mest av faktorer som gäller livsmiljöns kvantitet, kvalitet och ekologiska korridorer. För att beakta och utveckla dessa har Esbo stad redan ett åtgärdsprogram och utredningar som tagits fram inom ramen för projektet Åtgärder inom naturskydd. Därefter färdigställdes färdplanen Natursmart Esbo, vars åtgärder för närvarande håller på att genomföras.

Miljövården konstaterar liksom serviceområdet för veterinärvård att resurser för en separat plan för djurens välfärd för närvarande inte kan avskiljas som tjänsteuppdrag. I en eventuell plan skulle det sannolikt antecknas närmast ovannämnda programmen och arbetet för genomförande av dem. Utvecklingen av mätare för vilda djurs välfärd är en svår uppgift, och uppföljningen skulle kräva stora resurser som de nuvarande sparbehoven knappast möjliggör. Även serviceområdet för miljövård följer upp utarbetandet av Helsingfors stads program för djurens välfärd och samarbetar vid behov samt tar fram eventuell god praxis som kan tillämpas i Esbo.

Beslutshistoria

Stadsstyrelsen 16.3.2026 § 92

Förslag

Föredragande
Stadsmiljödirektör Isotalo Olli

Stadsstyrelsen föreslår att fullmäktige antecknar redogörelsen för kännedom som svar på ledamöterna Elina Rodriguez, Elina Saarentaus och Minna Nurminens m.fl. motion 15.9.2025 om en välfärdsplan för djur i Esbo och konstaterar att motionen är slutbehandlad.

Behandling

Beslut

Stadsstyrelsen:

Föredragandens förslag godkändes enhälligt.

Beslutshistoria

Bilaga

Tilläggsmaterial

- Valtuustoaloite eläinten hyvinvointisuunnitelmasta Espooseen

För kännedom